

Nr 15

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln (p. D 3 och 5) föreslagit riksdagen, att i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ett förslagsanslag av 155 milj. kr. och till särskilt stöd åt det mindre jordbruket ett förslagsanslag av 95 milj. kr.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 5 mars 1965 dagtecknad proposition, nr 95, angående reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter, m. m., vilken hänvisats till jordbruksutskottet, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna de i propositionen angivna grunderna för reglering av priser m. m. på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret 1965/66,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande, statens jordbruksnämnd att vidta erforderliga åtgärder för att genomföra prisregleringen under regleringsåret 1965/66,

dels godkänna vad i propositionen föreslagits om användningen av införselavgiftsmedel, som inflyter under regleringsåret 1965/66, och av andra i samband med jordbruksregleringen under regleringsåret inflytande avgiftsmedel,

dels godkänna de förslag som framlagts i propositionen rörande dispositionen av införselavgiftsmedel, som inflyter eller influtit under regleringsåret 1964/65 eller tidigare regleringsår, och av andra i samband med jordbruksregleringen under samma regleringsår influtna eller inflytande avgiftsmedel,

dels godkänna att stöd åt odlingen av spånadslin och hampa anordnas enligt de riktlinjer som angetts i propositionen,

dels på riksstaten för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ett förslagsanslag av 160 000 000 kr.,

- b) till Särskilt stöd åt det mindre jordbruket ett förslagsanslag av 92 000 000 kr.,

dels medge att de under fonden för förslag till statsverket för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslagen Lagring av jordbruksprodukter, Ytterligare lagring av jordbruksprodukter och Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö under budgetåret 1965/66 används för de med anslagen avsedda ändamålen.

I avvaktan på resultatet av arbetet inom 1960 års jordbruksutredning har i propositionen framlagts förslag angående reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret den 1 september 1965—den 31 augusti 1966. Förslagen grundas på en mellan statens jordbruksnämnd och jordbrukets förhandlingsdelegation träffad överenskommelse, som tillstyrkts av jordbruksnämndens konsumentdelegation. För prisregleringen under nästa regleringsår förordas att huvuddragen i nu gällande system alltjämt tillämpas.

Beträffande innehållet i nämnda överenskommelse och i det av statens jordbruksnämnd framlagda förslaget till provisoriska åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område för nämnda regleringsår får utskottet hänvisa till propositionen.

Departementschefen har anfört följande.

»Det nuvarande systemet för reglering av priserna på jordbruksprodukter grundas på beslut av 1959 års riksdag och avser tiden den 1 september 1959—den 31 augusti 1965.

Såsom inledningsvis berörts stod det under våren 1964 klart att 1960 års jordbruksutredning inte skulle bli färdig i sådan tid att på utredningens arbete grundad prisreglering skulle kunna träda i kraft den 1 september 1965. Statens jordbruksnämnd fick därför i uppdrag att, efter hörande av jordbrukets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation, inkomma med förslag till en provisorisk reglering av prissättningen m. m. på jordbruksprodukter under en tolv månadersperiod.

Jordbruksnämndens nu framlagda förslag, för vilket jag närmare redogjort i det föregående, grundar sig väsentligen på en överenskommelse mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation. Nämndens konsumentdelegation har godkänt överenskommelsen. Förslaget avviker i vissa avseenden från det regleringssystem som nu gäller. De ekonomiska verkningarna för jordbrukarna och konsumenterna kan endast grovt uppskattas. Vid min prövning, som jag närmare redovisar i det följande, har jag funnit att förslaget i allt väsentligt bör kunna godtas som grund för en provisorisk prisreglering under regleringsåret den 1 september 1965—den 31 augusti 1966.

Jag vill understryka, att detta provisorium är avsett att tillämpas endast under nästa regleringsår. Om en på jordbruksutredningens arbete grundad ny jordbruksreglering inte kan träda i kraft den 1 september 1966, får överläggningar om ett ytterligare provisorium tas upp i god tid dessförinnan. Förutsättningarna för dessa överläggningar kan inte anges nu.

Såsom förutsatts i jordbruksnämndens förslag bör de av 1947 års riksdag antagna jordbrukspolitiska riktlinjerna alltjämt utgöra *allmän grund för reglering av prissättningen på jordbrukets produkter*.

Vid övergången till nästa regleringsår bör i överensstämmelse med nämndens förslag den prisnivå, som gäller den 31 augusti 1965, vara oförändrad med undantag för de justeringar i fråga om vissa produkter som jag återkommer till i det följande.

Den i gällande regleringssystem ingående s. k. treprocentregeln, som för jordbrukets del motverkar effekten av ändringar i prisnivån på världsmarknaden och i kostnadsnivån för jordbruksföretagen, skall enligt vad nämnden anført tillämpas även under nästa regleringsår. Efter den första utlösningen av regeln skall användas en kostnadsindex som grundar sig på vägningstal enligt kostnadsstrukturen vid normjordbruk, dvs. vissa jordbruk med en genomsnittlig storlek av 25 ha åker. Vid beräkningar enligt treprocentregeln skall denna kostnadsindex, vilken inte omfattar arbetskostnader och ränta på eget kapital, ingå med vikten 60 % av jordbrukets totala intäkter som därvid räknas med utgångspunkt från den mittprisnivå som råder vid regelutlösningen. Detta innebär en ändring i förhållande till gällande system där vikten 50 % används. Förändringar i kostnadsutvecklingen kommer härigenom att ge större utslag vid en utlösning av treprocentregeln. Den andra i denna regel ingående indexserien, världsmarknadsprisindex, föreslås i princip behålla sin nuvarande effekt vid regelutlösningar. Det förutsätts vidare att jordbruksnämndens indexkommitté skall undersöka vissa tekniska problem som är förknippade med tillämpningen av världsmarknadsprisindex. Vad sålunda föreslagits föranleder ingen erinran från min sida. Om de förutsatta undersökningarna leder till ändringsförslag av betydelse, bör dessa underställas Kungl. Maj:ts prövning.

I gällande regleringssystem ingår en regel, den s. k. inkomstregeln, som i princip innebär att prisnivån för jordbrukets produkter årligen skall justeras med hänsyn till löneutvecklingen för industriarbetare. Inkomstregeln avses inte gälla under nästa regleringsår. I stället tillförs enligt nämndens förslag jordbruket fr. o. m. den 1 mars 1966 genom höjda införselavgifter 60 milj. kr. för år räknat. Jordbruksnämndens konsumentdelegation har funnit det särskilt viktigt att den automatiska sammankopplingen med löneutvecklingen brutits och har uttalat att därvid visst hänsynstagande till den allmänna prisutvecklingen fått godtas. Mot denna bakgrund tillstyrker jag nämndens förslag, som innebär att för tiden den 1 mars—den 31 augusti 1966 jordbruket får möjlighet att öka sina intäkter med 30 milj. kr. När införselavgifterna justeras den 1 mars 1966 bör enligt min mening dessa såvitt möjligt ändras procentuellt lika mycket för samtliga berörda produkter. Kungl. Maj:t bör dock, om det bedöms erforderligt, äga medge nämnden rätt att avvika härifrån. Beslut om att ta upp sådana överläggningar, som förutsetts i nämndens förslag för det fall att förut nämnda belopp av 60 milj. kr. för år skulle visa sig otillräckligt, bör ankomma på Kungl. Maj:t. Beloppet kan självfallet inte ökas utan beslut av riksdagen.

Jag tillstyrker vidare att jordbruket såsom ett engångsbelopp den 1 mars

1966 tillförs 6 milj. kr. av odisponerade införselavgiftsmedel. Beloppet bör få användas enligt gällande regler för de införselavgiftsmedel, som inom den s. k. normalramen ställs till de olika regleringsföreningarnas förfo-gande.

Enligt nu gällande system skall mittpriser och prisgränser på visst sätt justeras, då införselavgifterna, räknat från föregående justeringstillfälle, till följd av bl. a. förändringar i kostnadsindex ändras med genomsnittligt mer än 3 % av den rådande mittprisnivån. I överensstämmelse med vad jordbruksnämnden föreslagit förordar jag, att angivna regel under nästa regleringsår skall tillämpas oförändrad intill den 1 mars 1966. Då skall mittpriser och prisgränser justeras även om införselavgifterna genomsnittligt ändrats mindre än 3 % i förhållande till rådande mittprisnivå. Till grund för justeringen skall därvid läggas, förutom vad som föranleds av den höjning av införselavgifterna som svarar mot förut nämnt belopp av 60 milj. kr., summan av upplupen kostnadsindex sedan närmast föregående justering av mittpriser och prisgränser. Den ekonomiska effekten av vad jag nu förordat är självfallet svår att beräkna. Jag uppskattar att jordbrukets intäkter till följd av justeringen med hänsyn till upplupen kostnadsindex sannolikt kommer att öka med 30 milj. kr. under nästa regleringsår.

Priset på konsumtionsmjölk skall enligt nämndens förslag såvitt möjligt hållas oförändrat under regleringsåret 1965/66. I detta syfte skall, om höjning av priset på konsumtionsmjölk i partihandelsledet skulle ske i anledning av treprocentregelns utlösning, mejerinäringen tillföras högst 20 milj. kr. av införselavgiftsmedel enligt regler som angetts i nämndens framställning. Prishöjning på konsumtionsmjölk skall dock få övervägas om beloppet inte räcker till för att uppväga effekten av inträffande regelutlösningar. På grund av dessa förslag skall vid den första utlösningen av treprocentregeln under regleringsåret det totalbelopp, som skall tillföras eller avräknas från jordbrukets intäkter, minskas eller ökas med ett för konsumtionsmjölk i särskild ordning beräknat belopp. Det härigenom ändrade totalbeloppet skall genom ändringar i införselavgifterna fördelas procentuellt lika för alla i regleringssystemet ingående produkter utom konsumtionsmjölk. Jag finner nämndens förslag i denna del kunna godtas. Det får dock förutsättas att vad nämnden anfört om tillvägagångssättet vid den första utlösningen av treprocentregeln även skall tillämpas vid eventuellt ytterligare sådana utlösningar under regleringsåret. I likhet med vad jag förordat i fråga om den höjning av införselavgifterna, som skall ske den 1 mars 1966, bör Kungl. Maj:t äga medge nämnden rätt att även i förevarande fall avvika från en för alla produkter lika procentuell höjning av införselavgifterna.

Jag övergår härefter till att behandla jordbruksnämndens förslag rörande *justering från den 1 september 1965 av prisgränser m. m. för vissa produkter*. I detta sammanhang vill jag fästa uppmärksamheten på att nämnden

överenskommit med statens pris- och kartellnämnd om att denna skall följa Sveriges lantbruksförbunds eller dess branschorganisationers noteringsverksamhet för jordbruksprodukter. Jag finner detta vara värdefullt, eftersom dessa noteringar har stor betydelse för tillämpningen av systemet med prisgränser.

I fråga om vete och råg har nämnden föreslagit att gemensamma prisgränser införs i syfte att stimulera en ökad odling av råg i stället för höstvetet. Även enligt min mening är en sådan utveckling i och för sig önskvärd men jag vill erinra om att det erfarenhetsmässigt visat sig svårt att här i landet producera råg som fyller förädlingsindustrins kvalitetskrav. Nämndens förslag synes dock böra godtas. Mittpriset för vete och råg bör alltså fastställas till 58 kr./dt och prisgränserna till 64 resp. 52 kr./dt.

Nämndens förslag rörande ändrade prisgränser för potatis kan jag tillstyrka. Detta innebär att spännvidden mellan mittpris och prisgränser ökas från 15 % till 20 % av mittpriset som behålls oförändrat. De nya prisgränserna blir 52 resp. 35 kr./dt. Vad nämnden förordat om prisnoteringen på potatis föranleder ingen erinran från min sida.

Mittpris och prisgränser för oljeväxtfrö bör, såsom jordbruksnämnden föreslagit, sänkas med 4 kr./dt. För rapsfrö med 47 % fetthalt i torrsubstansen och 18 % vattenhalt skall således mittpriset utgöra 99 kr./dt och prisgränserna 113 resp. 85 kr./dt.

Vad jordbruksnämnden förordat rörande ändring av prisgränsperioderna för smör innebär att de högre prisgränserna skall gälla under sju månader mot f. n. sex. Enligt uppskattningar, som jag låtit göra, medför detta att ungefär 3,5 milj. kr. kan tillföras jordbruket vid oförändrad smörkonsumtion. Med hänsyn till att detta förslag synes utgöra en integrerande del i den mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade överenskommelsen bör det godtas.

I fråga om hästkött och nötkött har jordbruksnämnden föreslagit att gemensamt mittpris skall gälla och att spännvidden mellan det nya mittpriset och prisgränserna ändras. Införselavgifter och kompensationsavgifter skall utgå med de belopp som gäller för nötkött. Det nya mittpriset skall vara 6: 32 kr./kg och prisgränserna 7: 14 resp. 5: 50 kr./kg. Mot bakgrunden av rådande marknadsläge kan ändringen av den nedre prisgränsen för hästkött och den övre prisgränsen för nötkött få en effekt i form av ökade intäkter för jordbruket, som maximalt kan uppskattas till 7 milj. kr. resp. 17,5 milj. kr. Även detta förslag torde utgöra en integrerande del i den förut nämnda överenskommelsen. Med hänsyn härtill vill jag inte motsätta mig att förslaget godtas.

Nämndens förslag i fråga om fläsk innebär en från 12 % till 13,5 % ökad spännvidd mellan prisgränserna och det oförändrade mittpriset. Jag har ingen erinran mot förslaget, som i rådande marknadsläge för fläsk sannolikt

har ringa betydelse för såväl konsumenter som producenter. De nya prisgränserna bör alltså fastställas till 5: 79 resp. 4: 40 kr./kg.

För ägg bör i enlighet med nämndens förslag samma mittpris och prisgränser gälla för hela året. Jag tillstyrker även att mittpriset sänks till 4: 54 kr./kg och prisgränserna till 5: 08 och 4 kr./kg. Detta innebär endast att nedre prisgränsen närmats till det faktiska prisläge för ägg som på grund av överproduktion rått under relativt lång tid. Med hänsyn bl. a. härtill är jag tveksam om lämpligheten av att, såsom nämnden förordat, öka tilldelningen av införselavgiftsmedel m. m. för prisutjämning vid export av ägg och äggprodukter. I syfte att underlätta övergången till en lägre äggproduktion kan jag dock biträda förslaget såsom en engångsåtgärd för nästa regleringsår. En konsekvens av vad jag förordat rörande ägg bör vara att även mittpriser och prisgränser för heläggmassa, heläggpulver och äggulepulver sänks i enlighet med nämndens förslag.

Även förslaget om sänkning av mittpriset och prisgränser på gödkyckling (broiler) utgör en viss anpassning till nu gällande produktionskostnader och faktiska prisläge. Jag biträder att mittpriset fastställs till 6: 75 kr./kg och prisgränserna till 7: 50 resp. 6 kr./kg. Kungl. Maj:t bör äga besluta om hur den inhemska prisnivån skall mätas. Mot bakgrunden av vad jordbruksnämnden upplyst om produktionsutvecklingen i fråga om broiler anser jag att anledning inte finns att lämna bidrag för lagringskostnader då priset överstiger nedre prisgränsen.

Härjämte har jordbruksnämnden förordat ett bättre gränsskydd för matärter och bruna bönor med hänsyn bl. a. till att den svenska odlingen inte täcker konsumtionsbehovet. En teknisk omläggning av gränsskyddet på vissa potatisprodukter föreslås även. Vidare har nämnden upprepat tidigare framfört förslag att överföra varugruppen makaroner, spagetti och liknande produkter till jordbruksregleringen. Med hänsyn till att det nu är fråga om ett provisorium, som avses att gälla under endast ett regleringsår, anser jag att tillräckliga skäl inte föreligger att biträda dessa förslag.

För de införselavgiftsmedel, som får tas i anspråk för regleringsändamål på jordbrukets område, har riksdagen för regleringsåren 1963/64 och 1964/65 fastställt en *normalram* av 160 milj. kr. Jordbruksnämnden har föreslagit att för nästa regleringsår normalramen fastställs till oförändrat 160 milj. kr. men att i ramen inte längre skall ingå medel för sockerprisreglering. Detta innebär att ca 17 milj. kr., som inom nu gällande normalram avsatts för denna reglering, kan utnyttjas för prisreglering på andra produkter. Jag tillstyrker vad nämnden sålunda föreslagit.

I fråga om användningen av medlen inom normalramen har i den träffade överenskommelsen, under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande, föreslagits att intill 2 milj. kr. skall få användas som jordbruksnäringens bidrag till försök och forskning på jordbrukets område. Jag vill erinra om att införsel-

avgifterna i likhet med tullmedlen är statliga medel. Mot bakgrunden härav kan jag inte biträda detta förslag.

Jag har nu redovisat mina ställningstaganden till de förslag, som rör *jordbrukets intäkter* under nästa regleringsår. Enligt de uppskattningar, som angetts i det föregående, innebär vad jag förordat att jordbruket — bortsett från inverkan av eventuella utlösningar av treprocentregeln — i merintäkter sammanlagt kan komma att tillföras ungefär 110 milj. kr. under regleringsåret 1965/66. Som jag redan framhållit är vissa uppskattningar osäkra, eftersom bl. a. marknadsmässiga förutsättningar blir avgörande för det faktiska utfallet.

I prop. 1963: 134 har i fråga om täckning av *exportförluster för jordbruket* till följd av ändrade marknadsförhållanden uttalats, att eventuella förlustbelopp för regleringsåren 1963/64 och 1964/65 skall fastställas så snart detta kan ske, varvid medel skall tas ur disponibla införselavgiftsmedel utanför normalramen. Jordbruksnämnden har nu föreslagit att den 1 september 1965 kvarstående odisponerade införselavgiftsmedel skall i den omfattning, som Kungl. Maj:t godkänner, i första hand få användas för gottgörelse till jordbruket för sådana exportbortfall till följd av verkningarna av EEC, som kan visas ha uppstått under regleringsåret 1963/64. Jag instämmer i vad nämnden anfört och förordar att detsamma skall gälla för eventuella förluster under regleringsåret 1964/65. Jag avser att senare föreslå Kungl. Maj:t att uppdra åt nämnden att så snart som möjligt efter den 1 september 1965 i ett sammanhang inkomma med förslag till slutlig reglering av eventuella förluster under de nämnda båda regleringsåren. Kungl. Maj:t bör äga besluta i dessa frågor.

Jordbruksnämnden har förutsatt att frågan om eventuell ersättning för jordbrukets förluster på grund av exportbortfall till följd av EEC under regleringsåret 1965/66 får prövas när dessa förluster kan överblickas. Med hänsyn bl. a. till att jordbruket vid utgången av nu gällande jordbruksreglering haft relativt lång tid till förfogande för att anpassa produktionen efter de ändrade marknadsförhållandena i Europa anser jag att någon ersättning inte bör komma i fråga för tiden efter den 1 september 1965.

Fråga om gottgörelse till jordbruket för eventuella förluster till följd av *EFTA-konventionen*, som kan ha uppstått under det nuvarande reglerings-systemets giltighetstid, anser jag böra slutligt regleras så snart som möjligt efter den 1 september 1965. Jag återkommer till Kungl. Maj:t i denna fråga sedan jordbruksnämnden inkommit med förslag i ämnet.

Under regleringsåret 1965/66 bör, såsom jordbruksnämnden föreslagit, den prisutjämnning på råvaror till livsmedelsindustrin, som vidtagits i anledning av EFTA, alltjämt gälla. Den utfästelse om prövning av eventuell gottgörelse till jordbruket till följd av inverkan av EFTA, som gjorts för ti-

den intill den 1 september 1965, anser jag böra gälla även för nästa regleringsår.

Tidigare har diskuterats att utsträcka nyss nämnda prisutjämning till att även gälla vissa bageri- och konditorivaror (skorpor, cakes och Danish pastry). Såsom närmare framgår av vad jordbruksnämnden anfört i yttrande över framställningar i ämnet från Sveriges bageriidkareförening och Sveriges konditorförening är det dock f. n. inte möjligt att utforma ett ur både administrativa och andra synpunkter godtagbart system för denna prisutjämning. Jag kan därför inte biträda framställningarna.

Kostnaderna för de åtaganden på jordbrukets område, som Sverige förbundit sig till inom EFTA och som godkänts av 1963 års riksdag, bör liksom hittills bestridas av medel som influtit såsom regleringsavgift och accis på fettvaror m. m. Med hänsyn till vad jordbruksnämnden upplyst rörande tillgången på dylika medel under budgetåren 1964/65 och 1965/66 torde dessa möjligen inte komma att förslå för att täcka angivna kostnader under budgetåret 1965/66. I sådant fall bör Kungl. Maj:t äga rätt att för ändamålet ta i anspråk kvarstående odisponerade införselavgiftsmedel eller medel ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Även de kostnader för statsverket, som kan uppkomma till följd av sockerbetsimport från Danmark, bör enligt Kungl. Maj:ts bestämmande täckas på samma sätt.

Frågan om stöd till odlingen och beredningen av *lin och hampa* på längre sikt utreds f. n. av en särskilt tillkallad utredningsman. Jag räknar med att denna utredning skall vara färdig i sådan tid att frågan kan underställas riksdagen hösten 1965. Såsom jordbruksnämnden uttalat måste dock ställning nu tas till stödet för 1965 års skörd av lin och hampa. I likhet med nämnden förordar jag därför, att det nuvarande prisstödet behålls oförändrat under ytterligare ett år.

I anledning av anhållan av 1964 års riksdag (JoU 14, rskr 240) har jordbruksnämnden utrett förutsättningarna att i vissa fall medge *fraktbidrag i samband med avsättningen av utsädespotatis*. Såsom framgår av redogörelsen i det föregående har nämnden föreslagit att av införselavgiftsmedel fraktbidrag skall lämnas vid export av utsädespotatis men ansett att ett särskilt prisstöd inte erfordras för den utsädespotatis som avsätts inom landet. Kommerskollegium har i sitt remissyttrande funnit att det föreslagna bidraget får betraktas som en exportsubvention som är oförenlig med de handelspolitiska åtaganden som Sverige gjort inom ramen för GATT och EFTA. Med hänsyn bl. a. härtill är jag inte beredd att medverka till att införa fraktbidrag vid export av utsädespotatis.

Storleken och användningen av införselavgiftsmedlen under regleringsåret 1963/64 framgår av redogörelsen i det föregående. I detta sammanhang har också redovisats jordbruksnämndens preliminära beräkningar i ämnet

för regleringsåret 1964/65. Mot dessa beräkningar, som i fråga om dispositionen av införselavgiftsmedlen står i överensstämmelse med vad 1964 års riksdag beslutat härom, har jag ingen erinran.

I fråga om införselavgiftsmedlen för regleringsåret 1965/66 visar jordbruksnämndens beräkningar en total inkomst av 231,4 milj. kr., varav 55,7 milj. kr. beräknas inflyta vid import av de varor som hör till sockerregleringen. Jag vill framhålla att beräkningen givetvis är osäker bl. a. till följd av att skördeutfallet och importutvecklingen ej kan förutses. Nämnden har vidare upplyst att vid beräkningen hänsyn inte tagits till återverkningarna på införselavgifterna av intäktsförstärkningen för jordbruket den 1 mars 1966 och av eventuella utlösningar av treprocentregeln m. m.

Av de införselavgifter, som inflyter nästa regleringsår, bör i likhet med vad som nu gäller vissa belopp avdelas för ändamål som inte tillgodoses inom normalramen. Således bör av införselavgiftsmedlen för matpotatis och potatisprodukter samma belopp som innevarande regleringsår, eller högst 1 milj. kr., ställas till förfogande för Sveriges potatisodlares riksförbund för att effektivisera matpotatisodlingen m. m. En mindre ökning av bidraget till SMAK:s upplysningsverksamhet finner jag motiverad. Under hänvisning till vad jag anfört i prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 59) bör SMAK därför av nyss nämnda införselavgiftsmedel tilldelas 150 000 kr. Av samma införselavgiftsmedel bör vidare Sveriges utsädesförening enligt Kungl. Maj:ts bestämmande erhålla bidrag till föreningens kostnader för potatisförädlingsverksamheten. Av införselavgifterna för slaktvaror och slaktdjur bör under budgetåret 1965/66 liksom nu 30 000 kr. utgå för att täcka veterinärstyrelsens kostnader för importkontroll av animala livsmedel och av införselavgifterna för mjölk och mejeriprodukter högst 120 000 kr. för de statliga kostnaderna för pastöriseringskontrollen. Dessutom skall av de införselavgiftsmedel, som inflyter utöver normalramen, bestridas utgifter för prisutjämning på torkat äggalbumin och kärnbindemedel.

Inom den för nästa regleringsår av mig i det föregående förordade normalramen, 160 milj. kr., bör liksom hittills de införselavgiftsmedel, som inflyter, av jordbruksnämnden i mån av behov överföras till de olika regleringsföreningarna m. m. på jordbrukets område och användas i enlighet med följande.

Införselavgifterna för brödsäd och brödsädsprodukter bör tillföras Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening. Den särskilda tilläggsavgiften av 1: 65 kr./dt, vilken tillkommit såsom en följd av de år 1964 ändrade reglerna för kvalitetsbestämning av brödsäd, skall dock av nämnden avsättas till ett särskilt konto. Införselavgifterna för arter, bönor, hampfrö och fodermedel samt malt bör användas för prisregleringarna för ägg, slaktvaror, mjölk och mejeriprodukter genom resp. Sveriges export- och importförening för ägg u. p. a., Svensk kötthandel, ekonomisk förening, och Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. Medlen bör, i enlighet med vad som gäller under

innevarande regleringsår, av jordbruksnämnden fördelas mellan de olika ändamålen efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation. Härutöver bör ifrågavarande införselavgiftsmedel, liksom under innevarande regleringsår, kunna tas i anspråk för stödköp av fodersäd, om Kungl. Maj:t så finner lämpligt, samt för bidrag vid export av kött av fjäderfä. I fråga om matpotatis och matpotatisprodukter bör införselavgiftsmedlen i mån av behov — sedan i det föregående särskilt nämnda bidrag till Sveriges potatisodlares riksförbund, SMAK och Sveriges utsädesförening utgått — tillföras Sveriges stärkelseproducenters förening för prisregleringen för potatis samt enligt Kungl. Maj:ts bestämmande förskottsvis för den särskilda prisutjämning på stärkelseområdet som kan visa sig erforderlig till följd av EFTA-konventionen. Stärkelseföreningen bör vidare erhålla de införselavgiftsmedel, som inflyter för stärkelse och stärkelseprodukter, för att användas för prisreglering på fabrikspotatis. I fråga om fettvaror och fettråvaror bör införselavgiftsmedlen liksom hittills dels användas för regleringsbidrag, dels tillföras Sveriges oljeväxtintressenter, förening u. p. a., för att täcka förluster i samband med inlösen av svenskt oljeväxtfrö samt för stöd åt linodlingen. Införselavgiftsmedlen för mjölk och mejeriprodukter m. m. bör tillföras Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa. Införselavgiftsmedlen för slaktvaror och slaktdjur (annat än fjäderfä) bör för prisregleringen på kött och fläsk m. m. tillföras föreningen Svensk kötthandel. Införselavgiftsmedlen för ägg, äggprodukter och fjäderfäkött samt levande fjäderfä bör överföras till Sveriges export- och importförening för ägg för att användas för prisreglering m. m. av dessa varor. Jordbruksnämnden bör liksom tidigare upprätta en preliminär fördelningsplan för användningen av införselavgiftsmedlen. Om jämkningar i fördelningen i förhållande till vad jag här angett visar sig nödvändiga, bör Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts be-myndigande, jordbruksnämnden äga besluta härom.

Tidigare denna dag har jag anmält frågan om reglering av sockernäringsen för tiden den 1 maj 1965—den 30 april 1966. I enlighet med vad jag då förordade bör under tiden den 1 september 1965—den 30 april 1966 införselavgifter, som inflyter vid import av socker och andra till sockerregleringen hörande varor, utanför normalramen tillföras jordbruksnämndens regleringsfond för socker.

Av *införselavgiftsmedel, som kvarstår från tidigare regleringsår*, skall enligt vad jag föreslagit i det föregående 6 milj. kr. den 1 mars 1966 tillföras jordbruket. Jag har också förordat att den 1 september 1965 odisponerade införselavgiftsmedel skall få tas i anspråk för slutlig reglering av vissa eventuella förluster för jordbruket samt i mån av behov för kostnader i samband med åtagandena inom EFTA. Härefter återstående belopp bör endast efter medgivande av Kungl. Maj:t få användas för utfyllnad av normalramen eller för andra regleringsändamål.

I fråga om användningen under nästa regleringsår av *interna regleringsavgifter* och av motsvarande kompensationsavgifter bör i enlighet med vad jordbruksnämnden föreslagit gälla samma föreskrifter som f. n.

Införselavgiftsmedel och andra regleringsmedel på jordbrukets område får enligt bemyndigande av 1964 års riksdag inom en ram av 1 milj. kr. efter jordbruksnämndens medgivande disponeras av regleringsföreningarna på jordbrukets område för *upplysningsverksamhet* inom föreningarnas intresseområden. Nämnden har hemställt om ett motsvarande bemyndigande för regleringsåret 1965/66. Häremot har jag intet att erinra.

För innevarande regleringsår enligt beslut av riksdagen gällande bestämmelser för prisregleringen på jordbrukets område, som ej särskilt berörts i det föregående, bör äga giltighet även under regleringsåret 1965/66.

I prop. 1965: 1 har, som tidigare nämnts, Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 155 milj. kr. Under anslaget bör för nästa budgetår beräknas medel för allmänt mjölkpristillägg, stöd åt odling och beredning av hampa m. m., prisutjämning på vissa prisreglerade råvaror till livsmedelsindustrin samt diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen.

Medelsbehovet för allmänt mjölkpristillägg under budgetåret 1965/66 har av jordbruksnämnden beräknats till oförändrat 98 milj. kr. Mot nämndens beräkning har jag intet att erinra.

Till stöd åt odlingen och beredningen av hampa samt till vissa odlingsförsök m. m. avseende spånadsväxter bör för nästa budgetår beräknas samma medelsbehov som för innevarande budgetår eller 700 000 kr.

Vad angår prisutjämningen för råvaror till livsmedelsindustrin har jordbruksnämnden för budgetåret 1965/66 räknat med ett medelsbehov av ca 60 milj. kr. Detta innebär en ökning med 5 milj. kr. Denna beror på det ökade behovet av prisutjämning till följd av höjda införselavgifter för socker. Nämndens beräkning av medelsbehovet bör godtas.

För att bestrida diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen bör i enlighet med nämndens beräkning för budgetåret 1965/66 få disponeras högst 1,1 milj. kr. Härav bör få användas förslagsvis 400 000 kr. till fortsatt stöd åt ullproduktionen, högst 200 000 kr. till ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för arbetet med vissa uppgifter, som hänger samman med regleringen av mjölk och mejeriprodukter, samt 500 000 kr. till oförutsedda utgifter. Till sådana oförutsedda utgifter bör få hänföras bl. a. kostnader för skördeuppskattnings och administration i samband med det permanenta skördeskadeskyddet.

I det föregående har jag förordat, att anslaget får tas i anspråk för vissa kostnader som i första hand skall bestridas av fettregleringsavgifter. Någon

uppräknig av anslaget för nästa budgetår i anledning härav erfordras inte.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget beräknar jag således till 160 milj. kr. Anslaget bör uppföras med detta belopp.

Anslaget *Särskilt stöd åt det mindre jordbruket* har i prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 70) uppförts med ett beräknat belopp av 95 milj. kr. Enligt lantbruksstyrelsen och jordbruksnämnden uppgår medelsbehovet för budgetåret 1965/66 till 93,5 milj. kr. Jag anser det vara till fyllest att för arealtillägg, leveranstillägg för mjölk och extra mjölkpristillägg i norra Sverige beräknas 23, 28 resp. 41 milj. kr. under nästa budgetår. Anslaget bör alltså uppföras med 92 milj. kr., vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en minskning med 3 milj. kr.

För *utjämningslagring* av smör och köttvaror samt för *beredskapslagring* av vissa varor i jordbruksnämndens regi förfogar nämnden över tillhoppa 206 175 000 kr. Medlen har anvisats såsom investeringsanslag under fonden för förslag till statsverket. Under anslagsrubrikerna Lagring av jordbruksprodukter och Ytterligare lagring av jordbruksprodukter har investeringsanslag för angivna ändamål anvisats senast för budgetåret 1953/54. För inlösen av oljeväxtfrö har under samma fond under rubriken Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö för budgetåret 1953/54 anvisats ett investeringsanslag av 50 milj. kr.

Angivna medel bör, såsom jordbruksnämnden föreslagit, få användas även under budgetåret 1965/66 för de med anslagen avsedda ändamålen.»

Utskottet har i samband härmed behandlat följande inom riksdagen väckta och till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 732 av herr *Carlsson, Eric*, och herr *Tågmark*, likalydande med II: 861 av herr *Jonasson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 95 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att inlösenpriserna på brödsäd liksom garantipriserna på fodersäden må sättas lika vid varje inlösenplats i riket utan s. k. prisortsavdrag eller dylikt;

2) I: 733 av herr *Isacson m. fl.* och II: 860 av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.*, i vilka likalydande motioner hemställts, att riksdagen vid behandling av propositionen nr 95 måtte

dels i överensstämmelse med den överenskommelse, som träffats mellan statens jordbruksnämnd och jordbrukets förhandlingsdelegation samt godkänts av jordbruksnämndens konsumentdelegation, medge 1) att frågan om ersättning för jordbrukets förluster på grund av exportbortfall till följd av EEC under regleringsåret 1965/66 får tagas upp till överläggning mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation, så snart storleken av förlusterna kan överblickas; 2) att för försök och forskning på jordbrukets område får av regleringsmedel inom den för regleringsåret 1965/66 överenskomna normalramen disponeras ett belopp av intill 2 milj. kr.; 3) att

stödet till lagring av kött av höns och kyckling får lämnas vid de tillfällen, då det inhemska priset icke överstiger mittpriset;

dels godtaga jordbruksnämndens förslag, att fraktbidrag av införselavgiftsmedel skall lämnas vid export av utsädespotatis;

dels ock uttala, att kostnader för statsverket, som kan uppkomma till följd av sockerbetsimport från Danmark, må täckas genom anslag på statsbudgeten;

3) I: 734 av herr *Mattsson m. fl.*, likalydande med II: 862 av herr *Nilsson* i Svalöv *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 95 hos Kungl. Maj:t anhåller om utfärdande av förordning som medger restitution *dels* av införselavgifter för sådana på basis av majsstärkelse framställda, importerade stärkelsepreparat, som begagnas för fabrikation av gipsskivor, *dels ock* av införselavgifter och kompensationsavgifter för majsstärkelse, som ingår i dylika inom landet tillverkade preparat, vilka begagnas vid fabrikation av gipsplattor;

4) I: 735 av herr *Svanström m. fl.* och II: 859 av herr *Börjesson* i Glöminge *m. fl.*, i vilka likalydande motioner hemställts, att riksdagen vid behandling av propositionen nr 95 måtte i överensstämmelse med den överenskommelse, som träffats mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation samt godkänts av jordbruksnämndens konsumentdelegation, medge *dels* att införselavgiften för bruna bönor den 1 september 1965 fastställs till 55 kr. per deciton, *dels ock* att införselavgiften för matärter den 1 september 1965 fastställs till 25 kr. per deciton.

Vad beträffar de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 861, II: 860, II: 862 och II: 859.

Utskottet. Statsmakternas beslut om reglering av priserna på jordbruksprodukter har sedan omkring 20 år föregåtts av överläggningar mellan å ena sidan den myndighet som under Kungl. Maj:t handhar prisregleringsverksamheten (fr. o. m. år 1950 statens jordbruksnämnd) och å andra sidan företrädare för jordbrukets två huvudorganisationer i en gemensam jordbrukets förhandlingsdelegation. Enligt den praxis som mycket tidigt utbildade sig har under årens lopp resultaten av dessa överläggningar i allt väsentligt godtagits av Kungl. Maj:t och riksdag. Utan tvivel har detta skett främst med hänsyn till att förhandlingsresultaten betraktats som s. k. förhandlingspaket, tillkomna efter ofta hårda och långvariga överläggningar mellan parterna, som därvid sammanjämkat sina ståndpunkter och gjort ömsesidiga eftergifter i förhållande till ursprungsbuden.

I anslutning till det anförda vill utskottet inledningsvis anföra, att förenämnda praxis i välgörande grad medverkat till att jordbruksfrågorna avpolitiserats. En möjlighet till än allsidigare bedömning av ett avtals skälighet föreligger sedan konsumentintresset genom tillkomsten år 1962 av konsumentdelegationen erhållit ökad insyn och inflytande vid överlägg-

ningarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation. Utifrån detta betraktelsesätt bör man kunna förutsätta, att ett enigt förhandlingsresultat på ett tillfredsställande sätt beaktat olika parterers synpunkter och sålunda bör kunna ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag till riksdagen.

I den nu föreliggande propositionen nr 95 framläggs i avvaktan på resultatet av arbetet inom 1960 års jordbruksutredning förslag angående en provisorisk reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret den 1 september 1965—den 31 augusti 1966. Vidare hemställs om anslag för nästa budgetår till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område och till särskilt stöd åt det mindre jordbruket. Utskottet upptar i det följande till närmare behandling endast sådana spörsmål som ansetts böra föranleda särskilt uttalande.

Vad gäller utformningen av prisregleringen redovisas i propositionen ett av jordbruksnämnden på sedvanligt sätt framlagt förslag, väsentligen grundat på en mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation den 18 februari 1965 träffad överenskommelse, vilken tillstyrkts av nämndens konsumentdelegation. Jordbruksnämndens förslag innebär i huvudsak, att sexårsavtalets regleringssystem skall få fortsatt giltighet, bortsett främst från att inkomstregeln ersätts med ett inflationsskydd. Departementschefen uttalar inledningsvis, att han vid sin prövning funnit, att jordbruksnämndens förslag i allt väsentligt bör kunna godtas som grund för en provisorisk prisreglering under regleringsåret den 1 september 1965—den 31 augusti 1966. Såsom utskottet närmare redovisar i det följande förekommer emellertid i propositionen på betydelsefulla punkter dels några uppenbara avvikelser från den mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade och av konsumentdelegationen godkända överenskommelsen, dels några uttalanden som synes kunna innebära ett frångående av vad som åsyftats med densamma. I anledning härav vill utskottet under hänvisning jämväl till vad utskottet uttalat i det föregående anföra följande.

Enligt propositionen bör såsom förutsatts i jordbruksnämndens förslag de av 1947 års riksdag antagna jordbrukspolitiska riktlinjerna allttjämt utgöra *allmän grund för reglering av prissättningen på jordbrukets produkter*. Utskottet delar denna uppfattning och kan för sin del biträda de förslag och synpunkter, som Kungl. Maj:t i förevarande sammanhang framfört. Såsom i det föregående anförts avses inkomstregeln inte gälla under nästa regleringsår. I stället bör enligt förslaget jordbruket genom fr. o. m. den 1 mars 1966 höjda införselavgifter få möjlighet att för återstående tid av regleringsåret öka sina intäkter med 30 milj. kr. Vid nämnda justering av införselavgifterna bör enligt departementschefens mening dessa såvitt möjligt ändras procentuellt lika mycket för samtliga berörda produkter. Kungl. Maj:t anses dock höra, om det bedöms erforderligt, äga medge

nämnden rätt att avvika härifrån. I samband härmed vill utskottet i anslutning till uttalanden i motionerna I: 733 och II: 860 erinra om att det enligt gällande sexårsavtal ankommer på jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation att överenskomma om fördelningen av införselavgiftshöjningarna på olika produkter vid spärreglernas tillämpning. Under årens lopp har åtskilliga avvikelser gjorts från en för alla produkter lika procentuell ändring av införselavgifterna i syfte att bl. a. förhindra, att alltför kraftiga världsmarknadsprissvängningar på enskilda produkter påverkade prisutvecklingen inom landet, och att säkerställa att syftet med reglerna kunde uppfyllas. I likhet med motionärerna förutsätter utskottet, att det vid införselavgiftsändringar skall vara möjligt att även i fortsättningen — i den omfattning som kan anses erforderligt för att fullfölja det nya avtalets syfte — göra avvikelser från en procentuellt likformig ändring av importavgifterna och prisgränserna.

Jordbruksnämndens förslag rörande *justering från den 1 september 1965 av prisgränser m. m. för vissa produkter* har departementschefen ansett böra till övervägande del godtas. Mot bakgrunden av vad jordbruksnämnden upplyst om produktionsutvecklingen i fråga om broiler anser departementschefen emellertid att anledning inte finns att, såsom föreslagits av jordbruksnämnden, lämna bidrag för lagringskostnader då priset överstiger nedre prisgränsen. Nämndens förslag innebär att nämnden får använda de prisregleringsmedel, som avses för Sveriges export- och importförening för ägg, för att lämna bidrag för fasta och rörliga lagringskostnader för sådant fjäderfäkött som uppslaktats vid kontrollslakteri vid de tillfällen då det inhemska priset inte överstiger mittpriset. En viss analogi skulle härigenom nås med uppläggningskostnaden för nötkött m. m. För sin del finner utskottet, att bärande skäl icke anförts för ett frångående av jordbruksnämndens förslag på denna punkt. Utskottet anser sig därför böra tillstyrka det i motionerna I: 733 och II: 860 gjorda yrkandet, att stödet till lagring av kött av höns och kyckling skall få lämnas vid de tillfällen, då det inhemska priset icke överstiger mittpriset.

Enligt överenskommelsen mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation borde införselavgiften för matärter fastställas till 25 kr./dt den 1 september i år, vilket i förhållande till f. n. gällande avgift skulle innebära en ökning med 11: 60 kr. Härigenom har man avsett att uppnå ett odlarpris av ca 90 kr./dt, vilket anses lämpligt för att motverka ytterligare nedgång i matärtsodlingen i landet. Beträffande bruna bönor innebär överenskommelsen att införselavgiften borde höjas från 44: 25 kr. till 55 kr./dt. Med hänsyn till att det nu är fråga om ett provisorium, som avses att gälla endast ett regleringsår, anser departementschefen emellertid att tillräckliga skäl inte föreligger att biträda dessa förslag.

Nu ifrågavarande spørsmål har tagits upp till behandling i motionerna I: 735 och II: 859, vari erinras om att odlingen av bruna bönor och matärter i vårt land har minskat väsentligt. Såsom framgår av en av jordbruksnämnden lämnad redogörelse täcker den svenska odlingen av bruna bönor f. n. endast omkring hälften av konsumtionsbehovet. Även i fråga om matärter föreligger ett visst importbehov. Motionärerna delar den av jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation uttalade meningen, att den inhemska odlingen av bruna bönor och matärter inte bör reduceras ytterligare. En minskning är sålunda ur livsmedelsförsörjningens synpunkt inte önskvärd. Därtill kommer, att dessa odlingsgrenar enligt motionärernas mening är av väsentlig betydelse för jordbruket i vissa delar av landet. Från dessa utgångspunkter finner motionärerna det nödvändigt, att införselavgifterna för ifrågavarande produkter fastställs i enlighet med den träffade överenskommelsen. Utskottet delar för sin del den uppfattning som redovisas i de nu nämnda motionerna och vill därför förordna bifall till desamma.

I fråga om användningen av införselavgiftsmedlen inom *normalramen* har i den träffade överenskommelsen, under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande, föreslagits att intill 2 milj. kr. skall få användas som jordbruksnäringens bidrag till försök och forskning på jordbrukets område. I propositionen har detta förslag avvisats under hänvisning till att avgifterna i likhet med tullmedlen är statliga medel. Denna motivering kritiseras i motionerna I: 733 och II: 860, vari framhålls att överenskommelsen på denna punkt icke innebär någon inkomstförstärkning för jordbruket, utan endast en omfördelning i fråga om medlens utnyttjande från direkt inkomsthöjande ändamål till forsknings- och försöksverksamhet. Utskottet anser för sin del, att överenskommelsen även på denna punkt bör följas. Detta innebär, att utskottet tillstyrker det i motionerna I: 733 och II: 860 framställda yrkandet i denna fråga.

Jordbruksnämnden har i sin framställning förutsatt, att frågan om eventuell ersättning för jordbrukets *förluster på grund av exportbortfall* till följd av EEC under 1965/66 får prövas när dessa förluster kan överblickas. Departementschefen uttalar emellertid som sin mening, att någon dylik ersättning icke bör komma i fråga efter den 1 september 1965. Denna tilltänkta avvikelse från vad som hittills gällt motiveras av departementschefen med att jordbruket vid utgången av nu gällande jordbruksreglering haft relativt lång tid till sitt förfogande att anpassa produktionen efter de ändrade marknadsförhållandena i Europa.

I motionerna I: 733 och II: 860 framhålls i anslutning till nämnda uttalande, att den totala jordbruksproduktionen i Sverige, i motsats till vad som gäller för praktiskt taget alla övriga länder, är på tillbakagång. Enligt motionärernas mening kan denna process svårigen påskyndas ytterligare, så-

vida man icke tillgriper direkta produktionsinskränkningar genom upprätandet av en jordbank eller på annat sätt tillgriper administrativa åtgärder för att begränsa produktionen på de enskilda jordbruksföretagen. Motionärerna understryker vidare, att inom jordbruket, liksom inom andra näringar, produktionen måste inriktas på de grenar som ger de största komparativa fördelarna. En dylik produktionsinriktning kan, framhåller motionärerna, icke förutsättas ge en sådan balans mellan olika produktionsgrenar, att även vid en relativt låg självförsörjningsgrad överskott undviks. Motionärerna erinrar även om att marknadssituationen i EEC växlar, så att det som regel icke är möjligt att från ett år till ett följande förutse, för vilka varuslag exportmöjligheter kan väntas bortfalla eller minska och för vilka varor möjligheter till export kan komma att kvarstå. Med den snabba utveckling som föreligger ute i Europa och med tanke på den omdaning som äger rum av svenskt jordbruk synes det motionärerna vara en klok politik att icke låta sig påverkas alltför mycket av tillfälliga växlingar i marknadsläget utomlands. De anser det bl. a. av nu antydda skäl oklokt att i den ovissa situation som föreligger stänga den säkerhetsventil som nu finns i form av gällande överenskommelse om ersättning åt det svenska jordbruket för eventuella exportförluster till följd av EEC:s jordbrukspolitik. I överensstämmelse med den träffade överenskommelsen förordar motionärerna därför att någon ändring i gällande jordbruksreglering i detta avseende icke nu företas.

Även utskottet har vid sin prövning av nu förevarande spörsmål funnit starka skäl tala för den av jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation intagna ståndpunkten. Utskottet kan därför biträda vad i motionerna I: 733 och II:860 härutinnan föreslagits.

Såsom i motionsparet I: 733 och II: 860 påpekats berör departementschefen i avsnittet om *EFTA-konventionen* i förbigående en fråga, som är av principiell och saklig betydelse. Enligt det dansk-svenska s. k. jordbruksavtalet inom EFTA:s ram betalar Sverige årligen till Danmark av statsmedel ett belopp av 20 milj. kr. som en form av handelspolitisk kompensation. Departementschefen uttalar, att de kostnader för statsverket, som kan uppkomma till följd av sockerbetsimport från Danmark, bör täckas av antingen kvarstående odisponerade införselavgiftsmedel eller av medel ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Motionärerna framhåller i detta sammanhang, att departementschefen varken i den nu behandlade propositionen nr 95 eller i propositionen nr 1965: 73 angående sockerregleringen berört innebörden av det handelspolitiska arrangemang, som ligger till grund för departementschefens nu föreliggande förslag. Räknat per viktsenhet socker är införselavgiften på sockerbetor mycket lägre än avgiften på socker. Då införselavgifterna på såväl socker som sockerbetor skall tillföras sockerregleringsfonden, innebär enligt motionärernas uppfattning

varje överflyttning av import från socker till sockerbeter, dels att fonden går förlustig medel, som rätteligen skulle utnyttjas i prisreglerande syfte, dels att de danska odlarna av sockerbeter för till Sverige exporterade kvantiteter betor erhåller ett pris, överstigande världsmarknadspriset för socker.

Utskottet biträder för sin del den i förevarande motioner uttalade uppfattningen, att i mån det anses rimligt eller skäligt att stödja det danska jordbruket utöver vad som sker enligt det dansk-svenska avtalet, detta torde böra i sedvanlig ordning redovisas för riksdagen i och för godkännande. Kostnaderna för en dylik förstärkning av stödet bör föras på statsbudgeten och icke, såsom eljest skulle komma att ske, belasta den svenska sockerbetsodlingen på ett sätt, som icke förutsatts när sockeravtalet för år 1965/66 ingicks. Det i motionerna I: 733 och II: 860 framförda yrkandet i ämnet tillstyrks således av utskottet.

I anledning av anhållan av 1964 års riksdag (JoU 14, rskr 240) har jordbruksnämnden utrett förutsättningarna att i vissa fall medge *fraktbidrag i samband med avsättningen av utsädespotatis*. Såsom framgår av redogörelse i propositionen har nämnden föreslagit att av införselavgiftsmedel fraktbidrag skall lämnas vid export av utsädespotatis men ansett att ett särskilt prisstöd inte erfordras för den utsädespotatis som avsätts inom landet. Kommerskollegium har i remissyttrande över nämndens förslag funnit att det föreslagna bidraget får betraktas som en exportsubvention som är oförenlig med de handelspolitiska åtaganden som Sverige gjort inom ramen för GATT och EFTA. Med hänsyn bl. a. härtill är departementschefen inte beredd att medverka till att införa fraktbidrag vid export av utsädespotatis.

Uttalandet om ifrågavarande fraktbidrags oförenlighet med Sveriges åtaganden inom GATT och EFTA torde bl. a. avse EFTA-fördragets artikel 24: 1. I denna artikel förutsätts för att en direkt eller indirekt subventionering icke skall betraktas som tillåten, att exporten skadar andra medlemsländers intressen. Inom EFTA synes dock råda viss oklarhet över vad som menas med skadlig export. Odlingen av utsädespotatis är en starkt specialiserad produktionsgren, och utskottet finner därför inte nämnda uttalande övertygande om att export av utsädespotatis skulle skada något annat medlemslands export. Ett underlättande av exporten av utsädespotatis skulle emellertid enligt utskottets mening gagna produktionen av kvalitetsutsäde, vilket också torde komma att gynna kvalitetsproduktionen av potatis för inhemsk konsumtion. Utskottet anser därför starka skäl tala för att fraktbidrag får utgå i nu förevarande sammanhang. Detta innebär att utskottet tillstyrker vad som härvidlag yrkats i motionerna I: 733 och II: 860.

Enligt propositionen bör under nästa regleringsår gälla samma föreskrifter som f. n. i fråga om användningen av *interna regleringsavgifter*. Vidare utsägs, att för innevarande regleringsår enligt beslut av riksdagen gällande

bestämmelser för prisregleringen på jordbrukets område, som ej särskilt berörts i propositionen, bör äga giltighet även under regleringsåret 1965/66. Mot vad sålunda anförts har utskottet intet att invända. I förevarande sammanhang vill utskottet erinra om att av sådana interna regleringsmedel, som kollektivt erlagts av mjölkproducenterna, f. n. utgår bidrag till vissa kostnader för mjölkboskapskontroll. Utskottet utgår från att dylikt bidrag skall i samma omfattning som nu kunna utgå jämväl under det kommande regleringsåret.

I motionerna I: 732 och II: 861 har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att inlösenpriserna på brödsäd liksom garantipriserna på fodersäden må sättas lika vid varje inlösenplats i riket utan s. k. prisortsavdrag eller dylikt. I anledning härav torde få erinras om att jordbruksutskottet år 1961 i sitt utlåtande nr 21 utan erinran från riksdagens sida uttalade bl. a., att prisortssystemet borde bibehållas oförändrat under återstoden av tiden för sexårsavtalet. I överensstämmelse med sitt i nästföregående stycke redovisade ståndpunktstagande och med hänsyn jämväl till att för nästa regleringsår är fråga om ett provisorium, finner utskottet sig icke böra förorda bifall till nu ifrågavarande motionsyrkanden.

I motionsparet I: 734 och II: 862 har yrkats på införande av vissa bestämmelser om restitutioner av införelseavgifter för majsstärkelse m. m., som begagnas för fabrikation av gipsplattor. Utskottet förutsätter att jordbruksnämnden i sin verksamhet med prisregleringen har sin uppmärksamhet riktad på problem av det slag, som berörs i motionerna, och att nämnden framlägger de förslag, som härvid kan befinnas erforderliga. Med hänsyn härtill finner utskottet motionerna icke böra föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Under förmälan att uttalandena och förslagen i förevarande proposition, i den mån de ej särskilt berörts i det föregående, inte föranlett någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 733 och II: 860 samt I: 735 och II: 859, förstnämnda motionspar såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionerna I: 732 och II: 861, godkänna de i det föregående angivna grunderna för reglering av priser m. m. på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret 1965/66,

2) bemyndiga Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts medgivande, statens jordbruksnämnd att vidta erforderliga åtgärder för att genomföra prisregleringen under regleringsåret 1965/66,

3) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 733 och II: 860, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna vad i det föregående föreslagits om användningen av införselavgiftsmedel, som inflyter under regleringsåret 1965/66, och av andra i samband med jordbruksregleringen under regleringsåret inflytande avgiftsmedel,

b) godkänna de förslag som framlagts i det föregående rörande dispositionen av införselavgiftsmedel, som inflyter eller influtit under regleringsåret 1964/65 eller tidigare regleringsår, och av andra i samband med jordbruksregleringen under samma regleringsår influtna eller inflytande avgiftsmedel,

4) godkänna att stöd åt odlingen av spånadslin och hampa anordnas enligt de riktlinjer som angetts i det föregående,

5) på riksstaten för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* ett förslagsanslag av 160 000 000 kr.,

b) till *Särskilt stöd åt det mindre jordbruket* ett förslagsanslag av 92 000 000 kr.,

6) medge att de under fonden för förslag till statsverket för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslagen Lagring av jordbruksprodukter, Ytterligare lagring av jordbruksprodukter och Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö under budgetåret 1965/66 används för de med anslagen avsedda ändamålen;

II. lämna motionerna I: 734 och II: 862 utan åtgärd.

Stockholm den 11 maj 1965

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR NILSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Hjalmar Nilsson, Lage Svedberg, Nils Hansson, Carl Eskilsson*, Mossberger, Hermansson, Magnusson, Gunnar Pettersson, Isacson och Manne Olsson*;

från a n d r a kammaren: herr Hansson i Skegrie*, fru Lindskog, herrar Arweson, Eliasson i Moholm, Persson i Skänninge, Nilsson i Lönsboda, Trana, Elmwall, Eskilsson i Likenäs* och Berndtsson*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Hjalmar Nilsson, Lage Svedberg, Mossberger, Magnusson, Manne Olsson*, fru *Lindskog*, herrar *Arweson, Persson* i Skänninge, *Trana* och *Eskilsson* i Likenäs, vilka ansett

dcls att utskottets utlåtande fr. o. m. det stycke å s. 13, som börjar med »Statsmakternas beslut» t. o. m. det stycke å s. 18, som slutar med »och II: 860», bort ha följande lydelse.

»Sedan det under våren 1964 stod klart att 1960 års jordbruksutredning inte skulle bli färdig i sådan tid att på utredningens arbete grundad prisreglering skulle kunna träda i kraft den 1 september 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt statens jordbruksnämnd att, efter hörande av jordbrukets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation, inkomma med förslag till en provisorisk reglering av prissättningen m. m. på jordbruksprodukter under en tolv månadersperiod. I propositionen redovisas ett av jordbruksnämnden i anledning av uppdraget framlagt förslag, vari återges en mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffad överenskommelse som godkänts av nämndens konsumentdelegation. Vid Kungl. Maj:ts prövning av nämndens förslag har detta godtagits utom i ett fåtal mindre väsentliga punkter.

I motionerna I: 733 och II: 860 hävdas att resultaten av överläggningarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation tidigare i sin helhet godtagits av Kungl. Maj:t och riksdagen. Enligt motionärerna har sedan år 1962, då jordbruksnämndens konsumentdelegation inrättades, motiven för att Kungl. Maj:t inte utan trängande skäl bör frångå uppnådda förhandlingsresultat ytterligare förstärkts och att därför endast tekniska och formella ändringar bör kunna komma i fråga. Motionärerna finner att i detta hänseende full parallellitet måste anses föreligga mellan de s. k. jordbruksavtalen och löneavtalen för statens tjänstemän.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att 1959 års riksdag (JoU 29, rskr 283) vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag till reglering av priserna m. m. på jordbruksprodukter för tiden den 1 september 1959—den 31 augusti 1965 följde förslaget även i vissa delar, där dåvarande departementschefen enligt vad som hävdades i bl. a. motionen II: 593 avvikit från då föreliggande förhandlingsöverenskommelse. Enligt utskottets mening är det nu liksom då självfallet att avgörandet av de frågor som inryms i jordbruksprisregleringen ej kan undandras Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning. Denna reglering innefattar nämligen inte endast frågor rörande gränsskyddet på jordbruksprodukter utan även avvägning av jordbruksproduktionens storlek och inriktning med hänsyn till landets livsmedelsförsörjning, reglering av import och export av jordbruksprodukter, disposition av de införselavgifter som i stället för tullar uttas på jordbruksvaror, fördelning av jordbruksstö-

det mellan prisstödjande åtgärder och subventioner över statsbudgeten m. m. Utskottet anser sig böra framhålla att nämnda spørsmål är av stor betydelse för alla befolkningsgrupper i landet och dessutom för våra handelspolitiska relationer med utlandet. Enligt utskottets mening kan därför inte, såsom hävdas i motionerna I: 733 och II: 860, någon parallell dras mellan de s. k. jordbruksavtalen och överenskommelserna rörande statstjänstemännens löner. Mellan staten och de jordbrukare som företräds av jordbrukets förhandlingsdelegation föreligger inte något anställnings-, leverans- eller annat avtalsförhållande motsvarande de statsanställdas anställningsförhållande. Tillkomsten av jordbruksnämndens konsumentdelegation, vilken — liksom tidigare nämndens råd i jordbruksfrågor — har till uppgift att vara rådgivande organ till nämnden, inverkar enligt utskottets mening i princip inte på förut berörda förhållanden. Utskottet kan således ej ansluta sig till de uttalanden som i motionerna I: 733 och II: 860 gjorts rörande behandlingen av mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade överenskommelser om jordbruksprisregleringen.

I fråga om utformningen av prisregleringen under regleringsåret den 1 september 1965—den 31 augusti 1966 innebär Kungl. Maj:ts förslag i huvudsak att nuvarande regleringssystem skall ha fortsatt giltighet. Den s. k. inkomstregeln avses dock inte skola tillämpas. I stället får enligt förslaget jordbruket genom den 1 mars 1966 höjda införselavgifter möjlighet att för återstående tid av regleringsåret öka sina intäkter med 30 milj. kr. Vid nämnda justering av införselavgifterna bör enligt departementschefens mening dessa såvitt möjligt ändras procentuellt lika mycket för samtliga berörda produkter. Kungl. Maj:t anses dock böra, om så anses erforderligt, äga medge nämnden rätt att avvika härifrån. I motionerna I: 733 och II: 860 har förutsatts att det skall vara möjligt att göra sådana avvikelser i den omfattning, som kan anses erforderlig för att fullfölja avtalets syfte.

Utskottet biträder för sin del de förslag och synpunkter som Kungl. Maj:t framfört rörande de allmänna grunderna för reglering av prissättningen på jordbrukets produkter under nästa budgetår. I fråga om omfattningen av avvikelser från en procentuellt likformig fördelning av ändringar i införselavgifterna anser utskottet att en viss försiktighet är motiverad med hänsyn till prisregleringens provisoriska karaktär. Med hänsyn härtill anser utskottet i likhet med departementschefen att för dylika avvikelser bör krävas medgivande av Kungl. Maj:t.

I propositionen har jordbruksnämndens förslag rörande justering från den 1 september 1965 av prisgränser m. m. helt godtagits i fråga om vete och råg, potatis, oljeväxtfrö, smör, hästkött, nötkött, fläsk och ägg. Även utskottet tillstyrker dessa förslag. Vad gäller gödkyckling har departementschefen biträtt jordbruksnämndens förslag om ändring av prisgränserna men mot bakgrunden av vad nämnden upplyst om produktionsutvecklingen ansett anledning inte finnas att såsom nämnden föreslagit lämna bidrag för lagrings-

kostnader då priset överstiger nedre prisgränsen. I motionerna I: 733 och II: 860 har utan närmare motivering yrkats bifall till jordbruksnämndens förslag även på denna punkt. Utskottet har av jordbruksnämndens framställning, i vilken i nu ifrågavarande sammanhang inte åberopats någon överenskommelse med jordbrukets förhandlingsdelegation, inhämtat att vid årsskiftet 1964/65 2 milj. kg gödkeyckling eller ungefär ett fjärdedels års konsumtion av denna produkt fanns i lager. Med hänsyn bl. a. härtill och då produktionen av gödkeyckling till mycket stor del är av industriell karaktär kan utskottet i likhet med departementschefen ej finna skäl för att stöd lämnas till lagring då priset överstiger den nedre prisgränsen. Enligt utskottets mening skulle en sådan åtgärd fördyra produkten för konsumenterna och motverka en anpassning av produktionen till efterfrågan. Utskottet avstyrker alltså motionerna I: 733 och II: 860 såvitt nu är i fråga.

För matärter utgjorde införselavgiften den 1 september 1959 6: 30 kr./dt och är f. n. 13: 40 kr./dt. Enligt jordbruksnämndens förslag borde införselavgiften den 1 september 1965 höjas med 11: 60 kr./dt till 25 kr./dt. I fråga om bruna bönor har införselavgiften ändrats från 21 kr./dt den 1 september 1959 till f. n. 44: 25 kr./dt och borde enligt jordbruksnämndens förslag höjas till 55 kr./dt den 1 september 1965. Med hänsyn till att nu är fråga om ett provisorium, som avses att gälla endast under ett regleringsår, anser departementschefen emellertid att tillräckliga skäl inte föreligger att biträda dessa förslag. I motionerna I: 735 och II: 859 yrkas bifall till jordbruksnämndens förslag i denna del. Motionärerna delar den av jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation uttalade meningen att den inhemska odlingen av bruna bönor och matärter inte bör minskas ytterligare. Enligt motionärerna är därjämte en minskning av dessa odlingar inte önskvärd ur livsmedelsförsörjningens synpunkt. Odlingsgrenarna anses också vara av väsentlig betydelse för jordbruket i vissa trakter.

Utskottet vill för sin del fästa uppmärksamheten på att införselavgifterna på ifrågavarande produkter höjts kraftigt under tiden från den 1 september 1959 och att jordbruksnämndens förslag innebär en ytterligare höjning av avgifterna med ca 80 % för matärter och inemot 25 % för bruna bönor. Enligt utskottets mening innebär förslaget, som för övrigt ej omnämnts vare sig i de elva punkter vari överenskommelsen mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation redovisats eller i därpå följande uppräkningsav de viktigaste prisgränsändringarna m. m., ett ställningstagande till självförsörjningsgraden i fråga om berörda produkter. Utskottet anser att matärter och bruna bönor rimligen inte kan ha sådan betydelse för livsmedelsförsörjningen att det i nu föreliggande provisorium kan vara påkallat att vidta åtgärder för att öka odlingen inom landet. Enligt utskottets mening är också prissättningen på dessa produkter av ej ringa betydelse ur konsumentens synpunkt. Utskottet finner därför i likhet med departementschefen att jordbruksnämndens förslag om höjning av gränsskyddet för ifrågavarande

produkter inte bör godtas. Av det sagda följer att utskottet avstyrker bifall till motionerna I: 735 och II: 859.

Normalramen för de införselavgiftsmedel, som under nästa regleringsår bör få tas i anspråk för regleringsändamål på jordbrukets område, har av Kungl. Maj:t föreslagits till 160 milj. kr. eller med samma belopp som jordbruksnämnden förordat. Däremot har departementschefen inte ansett sig kunna biträda ett i sammanhanget framlagt förslag att av dessa medel intill 2 milj. kr. skall få användas som jordbruksnäringens bidrag till försök och forskning på jordbrukets område. Därvid har departementschefen erinrat om att införselavgifterna i likhet med tullmedlen är statliga medel. I motionerna I: 733 och II: 860 yrkas bifall till jordbruksnämndens förslag under motivering att detta inte innebär någon inkomstförstärkning för jordbruket utan endast en omfördelning i fråga om medlens utnyttjande från direkt inkomsthöjande ändamål till forsknings- och försöksverksamhet. Utskottet finner sig i anledning av motionerna böra hänvisa till att 1959 års jordbruksutskott i sitt utlåtande nr 29 vid behandling av då föreliggande motionsyrkanden, vari under hänvisning till överenskommelse mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation hemställts att högst 2 milj. kr. av regleringsmedlen skulle ställas till förfogande för forsknings- och försöksverksamhet m. m., bl. a. uttalade att utskottet hade den principiella uppfattningen att frågan om finansieringen av den avsedda forsknings- och försöksverksamheten borde prövas i samband med den årliga budgetbehandlingen. Detta uttalande, varemot endast en ledamot av utskottet anförde reservation, godtogs av riksdagen. Utskottet kan för sin del inte finna att det förhållandet att medlen inräknas i den s. k. normalramen har någon betydelse för principen att statsmedel till forskning och försök på jordbrukets område bör anvisas över statsbudgeten. Utskottet kan med hänsyn till det anförda inte biträda vad i denna del yrkats i motionerna I: 733 och II: 860. Mot Kungl. Maj:ts förslag i fråga om normalramens storlek, som bl. a. innebär att omförmälda 2 milj. kr. får kvarstå såsom en inkomstförstärkning för jordbruket, har utskottet intet att erinra.

Vad gäller gottgörelse till jordbruket för exportbortfall till följd av verkningarna av EEC för regleringsåren 1963/64 och 1964/65, vilket spørsmål behandlats i punkt nio av den mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade överenskommelsen, har Kungl. Maj:t i överensstämmelse med tidigare gjorda utfästelser föreslagit viss i propositionen närmare angiven reglering. Utskottet tillstyrker detta förslag. Frågan om här avsedd gottgörelse för regleringsåret 1965/66 har inte behandlats i överenskommelsen. I jordbruksnämndens framställning har i annat sammanhang uttalats att det förutsatts att denna fråga får tas upp till prövning när förlusterna kan överblickas. Departementschefen har däremot ansett att någon ersättning inte bör komma i fråga efter den 1 sep-

tember 1965. I motionerna I: 733 och II: 860 förordas att någon ändring i gällande jordbruksreglering i detta avseende inte nu företas. Motionärerna framhåller bl. a. att det säkerligen är en klokare politik för framtiden att ersätta jordbruket för de eventuella förluster, som ännu några år kan uppstå till följd av åtgärder på andra marknader, än att riskera felinvesteringar gjorda på grund av produktionsomställningar som genomförts under trycket av tillfälliga svängningar i marknadsläget utomlands. Utskottet har för sin del den uppfattningen att föreliggande svårigheter att exportera jordbruksprodukter till EEC inte kan betraktas som tillfälliga. Det bör också framhållas att företag inom andra näringar, vilka i ej obetydlig omfattning torde ha fått vidkännas omställningskostnader o. d. till följd av tillkomsten av EEC, ej erhåller särskild gottgörelse för detta. På grund av det anförda anser utskottet att tillräckliga skäl ej föreligger för att genom införselavgifter, som uttas på den svenska importen av jordbruksprodukter, eller genom statsmedel lämna ersättning för nu ifrågavarande exportbortfall efter den 1 september 1965. Utskottet avstyrker under hänvisning härtill förevarande motionsyrkanden.

I propositionen har behandlats frågan om täckande av kostnaderna för de åtaganden på jordbrukets område som Sverige förbundit sig till inom EFTA. Enligt dessa åtaganden, som redovisats för riksdagen i prop. 1963: 178, har Sverige i ett med Danmark träffat jordbruksavtal åtagit sig, förutom att utbetala ett visst årligt kompensationsbelopp till Danmark, att långsiktigt verka för import till Sverige av danska sockerbeter. I anledning av vad i motionerna I: 733 och II: 860 anförts om denna import vill utskottet hänvisa till att i nyssnämnda proposition jämväl redovisades viss överenskommelse i denna fråga ävensom huru statsverkets kostnader skulle täckas. Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär att under budgetåren 1964/65 och 1965/66 uppkommande kostnader för sockerbetsimporten i första hand skall liksom 1963 års import täckas av medel som inflyter såsom regleringsavgift och accis på fettvaror och, om dessa medel ej förslår, av kvarstående odisponerade införselavgiftsmedel eller medel ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Utskottet, som vill framhålla att såväl fettregleringsavgifterna som kvarstående odisponerade införselavgiftsmedel utgör statsmedel, finner med hänsyn till det anförda att anledning saknas att biträda den i nyssnämnda motioner gjorda hemställan om uttalande att kostnader för statsverket, som kan uppkomma till följd av sockerbetsimporten, må täckas genom anslag på statsbudgeten. De av motionärerna berörda återverkningarna på sockerregleringsfonden av betimporten har inte under den fram till den 1 maj i år gällande sockerregleringen ansetts böra föranleda någon kompensation åt den svenska sockerbetsodlingen. Utskottet anser att ej heller nu någon kompensation bör utgå.

I anledning av anhållan av 1964 års riksdag (JoU 14, rskr. 240) har jordbruksnämnden utrett förutsättningarna att i vissa fall medge fraktbidrag i samband med avsättningen av utsädespotatis. Såsom framgår av redogörelse i propositionen har nämnden föreslagit att av införselavgiftsmedel fraktbidrag skall lämnas vid export av utsädespotatis men ansett att ett särskilt prisstöd inte erfordras för den utsädespotatis som avsätts inom landet. Departementschefen har med hänsyn bl. a. till vad kommerskollegium i remissyttrandena anfört rörande bidragets karaktär av exportsubvention förklarat sig inte vara beredd att medverka till att införa detta. I anledning av i motionsparet I: 733 och II: 860 ställt yrkande om bifall till jordbruksnämndens förslag vill utskottet för sin del framhålla värdet av att den svenska potatisodlingen har tillgång till utsädespotatis av god kvalitet. Utskottet är emellertid inte övertygat om att införandet av exportsubvention på utsädespotatis, vars syfte måste vara att stimulera avsättning på utlandet av densamma, kan verksamt bidra till att öka efterfrågan inom landet. Enligt utskottets mening bör andra vägar sökas att stimulera denna efterfrågan. Utskottet, som förutsätter att frågan blir föremål för fortsatt uppmärksamhet från Kungl. Maj:ts sida, vill erinra om att under anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland medel står till Kungl. Maj:ts förfogande för åtgärder till förmån för det norrländska jordbruket. På grund av det anförda avstyrker utskottet nys angivna motionsyrkanden.

dels ock att utskottets hemställan under I. 1) och 3) bort lyda sålunda:

»I. 1) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 732 och II: 861, I: 735 och II: 859 samt I: 733 och II: 860, sistnämnda motionspar såvitt nu är i fråga, godkänna de i det föregående angivna grunderna för reglering av priser m. m. på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret 1965/66,

3) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 733 och II: 860, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna vad i det föregående föreslagits om användningen av införselavgiftsmedel, som inflyter under regleringsåret 1965/66, och av andra i samband med jordbruksregleringen under regleringsåret inflytande avgiftsmedel,

b) godkänna de förslag som framlagts i det föregående rörande dispositionen av införselavgiftsmedel, som inflyter eller influtit under regleringsåret 1964/65 eller tidigare regleringsår, och av andra i samband med jordbruksregleringen under samma regleringsår influtna eller inflytande avgiftsmedel.»